

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

45. An exemptus possit esse arbiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

recedendum late Franc. cap. 1. §. ex parte numer. 2. cum add. de concess. prabenda in sexio.

QVÆSTIO XXXIII.

Exemptus contra exemptum an utatur privilegio.

Hic articulus ad varios casus deduci posset, quemadmodum videre est apud Doctores dum differunt & multipliciter distinguunt an privilegiatus contra pariter privilegiatum uti possit suo privilegio. Barth. & D.D. Auth. quas actiones numer. 3. cum add. C. de sacros. Eccles. Io. Andr. in cap. 1. de iure patr. in 6. cap. in presentia ubi Abb. col. 1. 2. vers. & quoniam iste articulus, item Fel. num. 30. de probat. Barth. l. verum §. item quaritur in 1. not. de minoribus, distincte Franc. in d. cap. 1. §. verum num. 4. de iure patr. in 6. similiter de privilegii retorcutione nihil attinet hic dicere, videri tamen poterit Rebuffus de privilegii scholarium privilegio 178. nu. 3. Lortotus in apicibus juris tit. de privilegii retorcutione per tot. Quod vero ad decisionem hujus quæstionis, num privilegiatus de certo iudice, si agat contra pariter privilegiatum, quid juris sit statuendum? vide Io. Andrea, cap. 1. de privilegii in 6. adde additionem ad spec. de comper. jud. adit. §. 1. n. 16. glo. fin. par. 2. Paucis prævalere privilegium rei refert Imbertus in st. forens. lib. 1. cap. 27. ac confirmat Peckius in quæstione scholaris Lovaniensis contra Duacensem de iure sistendi cap. 5. n. 4. quam argumentationem ad has exemptiones duci posse, infra non raro tradidimus. v. infra quæst. seq. num. 5. & passim. Quæ de re etiam Collectarius, quem vide distinguentem in cap. cum & plantare num. 10. de privileg. & plene Geminianum cap. 1. §. & id ipsum num. 3. eod. in 6.

QVÆSTIO XLV.

An exemptus possit esse arbiter?

SUMMARIUM.

1. Edictum de arbitris est permissorium.	5. Proportio fori inter exemptos, clericos, va-
2. Exemptus ut sit arbiter, cogi ab ordinario non potest.	sallos, &c.
3. A laudo ad quem appellandum.	6. A laudo ad quem appellandum.
4. Majus dignitas, trahit ad se minus.	7. Dispositio circumetiens, an extendatur ad mensi m ^o .

Edictum

1. **E**DICTUM de arbitris est permissorium; quo fit, ut Exempti quibus nominatim id non prohibetur, arbitri munere fungi possint. *l. cum prator. in pr. ff. de iudiciis. Bla. neu. tract. de compromissis quest. 2. nu. 2.* quod enim quibusdam prohibetur, id alii licere & permitti dicendum est. *cap. inter corporalia de translat. Pralat. d. l. cum prator. ubi glo. in verbo videtur.*
2. Cogi tamen Exempti ab ordinatio ut perfungantur non poterunt, quia ordinarius in Exemptos imperium non habet. *l. Labeo §. traclemus in fin. ff. de arbitris.* Itaque tunc adendum erit iudex Exemptorum ut eos cogat, juxta insignem doctrinam quam tradit Joannes Baptista gener Bartholi *tract. de arbitris lib. 5. cap. 7. per tot.* & si plures arbitri diversos habeant iudices, singulorum erunt adendum. *Jo. Bapt. d. ca. 7.* Temperanda autem est hæc principalis conclusio, nisi Exempti ex adjecta aut adventitia quadam qualitate ab arbitrio repellantur, nam si v. g. Dispensatores forensium causarum & negotiorum esse non possint. *Blancus d. quest. 2. nu. 4. Ubertus de Bonacurso in suis praludiis ut. de impedimentis qua impediunt arbitrum iudicare §. plus omnes fere Abbates & §. seq. qualitas illa vel potentior erit attendenda. L. quaritur ubi DD. ff. de statu homin.*
3. Porro illud hic sub silentio prætereundum non est, quod à laudo arbitri Exempti & non Exempti appellandum sit ad iudicem superiorem Exempti, cuius ea est ratio, quia Exempti sunt auctoritate & dignitate præstantiores ac digniores non Exemptis. *cap. per tuus. ubi glo. de majorit. & obed. cap. ut Apostolica de præbend. in 6. cap. 1. de concess. præbend. in 6. Rota Decr. 12. n. 1. de præbend. in novis. Henric. Botteins de Synodo Episcopi par. 3. nu. 17.*
4. Regulare autem est quod majus dignum trahit ad se minus dignum, & causa potentior causam ad se minus potentem. *cap. quod in dubiis de consecrat. Ecclesia l. precipimus in fin. vers. Eadem observanda. Barbo. C. de appellat. Barbat. cap. super questionum §. si vero ubi DD. de offic. deleg. Prepositus Rubr. de appellat. cal. 18. ubi late Blancus de arbitris quest. 10. n. 15. per d. l. quaritur ubi DD. ff. de statu hominum.* Confirmatur argumento à proportionem, quod in hac ipsissima materia validum esse post Glossam testatur præles Everardi in locis legalibus. *loco à proportionem circa medium glo. c. 1. verb. nun. quid ergo & cap. auctoritate verb. non Exemptos de privilegiis in sexto.* Cum enim Analogia sit & proportio in materia fori inter Exemptos, Clericos, Laicos, Vassallos, extraneos, quibus singulis speciales & singuli sunt deputati iudices, fit ut ab uno ad alium efficax argumentatio trahi possit. *v. Felin. cap. cum ordinem num. 7. vers. modo & num. 8. in princip. ubi Anto. de Butrio de Rescript. idem Butrio cap. super litteris colum. 25. vers. & per hoc patet eod. tit. Abbas cap. significasti numer. 12. vers. videmus & vers. Item omnes rationes de foro compet. ubi supra cap. 1. numer. 12. infra lib. 2. quest. 4. numer. 6.*
66. A laudo vel sententia iudicis Clerici & Laici appellari debet ad superiorem Clerici.

trici. *Rebuff. de privileg. Scholar. privileg. 106. num. 14. Et seqq. Barb. l. i. §. si quis num. 13. ff. de appellat. vide Supra quest. 26.* Ergo simili in calu idem statuendum est in exemptis, per auctoritates *Rebuffi & DD. supra citatorum*, quia cum actus attribuitur personis mixtis, qualitas unius ex mixtis attrahit ad se totum mixtum. *d. l. queritur ubi late DD.* Porro ratio præactæ proportionis & Analogiæ est, quod quando duo sic se habent, quod alterum est metiens, alterum mentium, lex disponens circa metiens censetur similiter cum eadem esse ratio etiam disponere circa ipsum mentium. *Dominic. cap. primo colum. 3. vers. sed solum quinto ubi Franc. num. 8. vers. nono limita de temporibus ordinand. in 6. Navarrus in manuali ca. 22. num. 72. vers. ad questionem.* In iis enim quæ ad invicem commensurantur, idem est iudicium, eademque juris dispositio. *Franc. d. num. 8.* Quare cum inter præactos sit quedam fori commensuratio, ab illis invicem argumentatio duci potest. *DD. ubi supra. Navarr. cons. 62. num. 5. de Regular. ad instar etiam equiparatorum, quorum idem esse iudicium dixi infra lib. 4. quest. 54. num. 4. Caval. Decis. 32. num. 6. par. 1.*

QUESTIO XLVI.

An possint esse tutores?

SUMMARIUM.

1. Opinio affirmativa.	10. Voluntaria iurisdictiones possunt expedi-
di quocunque tempore.
2. Datio tutoris spectat ad ordinarium.	11. Exempti etiam Religiosi, possunt esse exe-
cutores testamentorum.
3. Exempti non sunt de Diocesi.	12. 13. Compelluntur tamen ad rationes ab
ordinario cum quadam distinctione.
4. Paria dicuntur fieri extra territorium,
vel in loco exempto.	14. Argumentum ab executoribus ad tu-
tores.
5. Testamentum factum in loco exempto Se-
nensi, non censetur factum Senis.	15. Laicus an constituere possit tutores elo-
ricos.
6. Delegari non potest tutor, qui deleganti
non subest.	16. Questio resolvitur cum distinctione.
7. Opinio affirmativa.	18. Episcopus dat tutores Laicos personis mi-
serabilibus.
8. Voluntaria iurisdictione que sit.	
9. Cessante causa privilegii, cessat privi-
legium.	

P 2

19. Si